

**Komisijos pranešimas dėl neoficialių gairių, kurios teikiamos dėl atskirais atvejais kylančių naujų ar neišspręstų klausimų dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ir 102 straipsnių
(rekomendaciniai raštai)**

(2022/C 381/07)

I. REGLAMENTAS NR. 1/2003

1. Reglamentu Nr. 1/2003 ⁽¹⁾ nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 101 ir 102 straipsnių vykdymo užtikrinimo sistema. Nors Reglamento Nr. 1/2003 paskirtis – suteikti Komisijai galimybę pagrindinį dėmesį sutelkti į veiksmingą konkurencijos taisyklių vykdymo užtikrinimą, juo taip pat suteikiama teisinio aiškumo, nes jame nustatyta, kad susitarimai ⁽²⁾, kuriems taikoma SESV 101 straipsnio 1 dalis, tačiau kurie atitinka SESV 101 straipsnio 3 dalies sąlygas, galioja ir yra visiškai vykdytini *ab initio* be išankstinio konkurencijos institucijos sprendimo (Reglamento Nr. 1/2003 1 straipsnis).

2. Reglamentu Nr. 1/2003 Komisijai, valstybių narių konkurencijos institucijoms ir valstybių narių teismams suteikta lygiagreti kompetencija taikyti visus SESV 101 ir 102 straipsnius, o kartu apribota rizika, kad įvairios priemonės gali būti taikomos nenuosekliai, taip užtikrinant, kad prioritetu būtų teisinis tikrumas įmonėms, kaip matyti iš Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos ⁽³⁾, t. y. kad konkurencijos taisyklės būtų nuosekliai taikomos visoje Sąjungoje.

3. Paprastai įmonės yra gerai pasirengusios įvertinti savo veiksmų teisėtumą tokiu būdu, kad galėtų pagrįstai spręsti, ar sudaryti susitarimą ir pradėti vienašalius veiksmus, ir koku būdu tai daryti. Jos gerai žino faktines aplinkybes ir gali naudotis bendrosios išimties reglamentų sistema, teismų praktika ir esamais Komisijos sprendimais, taip pat išsamiais gairėmis, pateiktomis Komisijos gairių dokumentuose ir pranešimuose, parengtuose siekiant papildomai padėti įmonėms atlikti įšivertinimą ⁽⁴⁾. Komisija taip pat parengė SESV 101 straipsnio 3 dalies taikymo gaires ⁽⁵⁾. Daugeliu atvejų tai suteikia galimybę įmonėms patikimai įvertinti savo susitarimus atsižvelgiant į SESV 101 straipsnį.

⁽¹⁾ 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003 1 4, p. 1). Nuo 2009 m. gruodžio 1 d. EB sutarties 81 ir 82 straipsniai atitinkamai yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 ir 102 straipsniai. Šios abiejų Sutarčių nuostatos iš esmės sutampa. Šiame pranešime nuorodos į SESV 101 ir 102 straipsnius, kai tinkama, turi būti suprantamos kaip nuorodos atitinkamai į EB sutarties 81 ir 82 straipsnius. SESV taip pat atlikti tam tikri terminijos pakeitimai, pvz., „Bendrija“ pakeista „Sąjunga“, o „bendroji rinka“ – „vidaus rinka“. Tais atvejais, kai reikšmė nesikeičia, šiame pranešime vartojami SESV terminai.

⁽²⁾ Šiame pranešime terminas „susitarimas“ vartojamas susitarimams, įmonių asociacijų sprendimams ir suderintiems veiksams apibūdinti. Terminas „vienašaliai veiksmai“ reiškia dominuojančių įmonių vykdomą veiklą. Terminas „įmonės“ taip pat apima „įmonių asociacijas“.

⁽³⁾ Europos Sąjungos Teisingumo Teismą sudaro du teismai: Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas.

⁽⁴⁾ Komisija yra paskelbusi bendrosios išimties reglamentus, gaires ir pranešimus. Komisija taip pat skelbia savo sprendimus. Visi tekstai yra prieinami internete adresu https://ec.europa.eu/competition-policy/index_en.

⁽⁵⁾ Komisijos komunikatas – pranešimas „Sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo gairės“ (OL C 101, 2004 4 27, p. 97).

4. Tais atvejais, kurie, nepaisant minėtų elementų, yra tikrai neaiškūs, nes dėl jų kyla naujų ar neišspręstų klausimų dėl SESV 101 ar 102 straipsnio taikymo, atskiros įmonės gali siekti iš Komisijos gauti neoficialių gairių⁽⁶⁾. Pagal šio pranešimo II skirsnyje išdėstytus principus prašymas pateikti gairių nesuteikia pareiškėjui teisės gauti tokių gairių, nes šiuo pranešimu negalima iš naujo nustatyti sistemos, kuri būtų nesuderinama su Reglamente Nr. 1/2003 nustatyta įšvertinimo sistema. Tačiau kai Komisija mano, kad tai yra reikalinga ir atitinka jos prioritetus dėl vykdymo užtikrinimo, ji gali rašytiniu pareiškimu (rekomendaciniu raštu) pateikti tokių neoficialių 101 ar 102 straipsnio aiškinimo gairių. Ši priemonė išsamiau nustatoma šiuo pranešimu.

II. VERTINIMO, AR REIKIA PATEIKTI REKOMENDACINĮ RAŠTĄ, SISTEMA

5. Reglamentu Nr. 1/2003 Komisijai suteikti įgaliojimai veiksmingai tirti SESV 101 ir 102 straipsnių pažeidimus, patraukti atsakomybėn už juos ir skirti baudas⁽⁷⁾. Vienas pagrindinių Reglamento Nr. 1/2003 tikslų yra užtikrinti veiksmingą Sąjungos konkurencijos taisyklių įgyvendinimą, sukuriant įšvertinimo sistemą, taigi panaikinant ankstesnę pranešimų sistemą, ir suteikiant Komisijai galimybę savo politikoje dėl vykdymo užtikrinimo skirti dėmesį didžiausiems SESV 101 ir 102 straipsnių pažeidimams⁽⁸⁾.
6. Nors Reglamentas Nr. 1/2003 nedaro poveikio Komisijos gebėjimui teikti neoficialių gairių atskiroms įmonėms⁽⁹⁾, kaip nustatyta šiame pranešime, šis gebėjimas neturėtų kliudyti siekti pirminio Reglamento Nr. 1/2003 tikslo – užtikrinti veiksmingą SESV 101 ir 102 straipsnių nuostatų vykdymą. Todėl Komisija neoficialių gairių atskiroms įmonėms gali teikti tik tiek, kiek tai yra suderinama su jos prioritetais dėl vykdymo užtikrinimo.
7. Atsižvelgiant į 6 punktą, gavusi prašymą pateikti rekomendacinį raštą Komisija svarsto, ar tinkama jį nagrinėti. Galimas rekomendacinio rašto išdavimas gali būti svarstomas, tik jeigu iš *prima facie* faktinių ir teisinių aplinkybių, susijusių su atitinkamais arba numatomais veiksmais, įvertinimo, Komisijos nuomone, galima spręsti, kad yra pagrįstų priešasčių rekomendaciniame rašte pateikti paaiškinimų dėl SESV 101 ar 102 straipsnio taikymo atitinkamam susitarimui ar vienašaliams veiksams. Tokio *prima facie* vertinimo pagrindą sudarys abu šie elementai:
- (a) nauji arba neišspręsti klausimai. Iš esmės įvertinus susitarimą ar vienašalius veiksmus atsižvelgiant į SESV 101 ar 102 straipsnį, kyla klausimas, kaip taikyti teisės nuostatą, kuri nėra pakankamai išaiškinta nei esamoje Sąjungos teisinėje sistemoje, įskaitant Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką, nei pakankamose viešai prieinamose bendro pobūdžio rekomendacijose, priimtose Sąjungos lygmeniu per sprendimų priėmimo procesą ar ankstesniuose rekomendaciniuose raštuose, taip pat
 - (b) suinteresuotumas pateikti rekomendacijų. Susitarimo arba vienašalių veiksmų *prima facie* vertinimas rodo, kad SESV 101 arba 102 straipsnio taikymo viešas išaiškinimas rekomendaciniu raštu turėtų pridėtinės vertės teisinio tikrumo aspektu, atsižvelgiant į vieną ar daugiau iš šių elementų:
 - realią ar potencialią ekonominę su atitinkamu susitarimu ar vienašaliais veiksmais susijusių prekių ar paslaugų svarbą, visų pirma atsižvelgiant į vartotojų interesus;
 - ar atitinkamo susitarimo arba vienašalių veiksmų tikslai yra reikšmingi siekiant Komisijos prioritetų arba Sąjungos interesus;
 - atitinkamų įmonių vykdomų ar vykdytinų investicijų, susijusių su susitarimu arba vienašaliais veiksmais, dydį, taip pat
 - kiek tas susitarimas arba veiksmai atitinka ar gali atitikti platesnio naudojimo Sąjungoje tendencijas⁽¹⁰⁾.

⁽⁶⁾ Plg. Reglamento Nr. 1/2003 38 konstatuojamąją dalį.

⁽⁷⁾ Plg. visų pirma Reglamento Nr. 1/2003 7–9, 12, 17–24 ir 29 straipsnius.

⁽⁸⁾ Plg. visų pirma Reglamento Nr. 1/2003 3 konstatuojamąją dalį.

⁽⁹⁾ Plg. Reglamento Nr. 1/2003 38 konstatuojamąją dalį.

⁽¹⁰⁾ Šiuo pranešimu valstybių narių konkurencijos institucijoms paliekama galimybė teikti gaires remiantis savo teisiniu pagrindu, visų pirma, kai susitarimas ar vienašaliai veiksmai daugiausia taikomi arba galimai gali būti taikomi tik vienoje valstybėje narėje.

8. Komisija paprastai nenagrinės prašymo pateikti rekomendacinį raštą esant kurioms nors iš šių aplinkybių:
 - prašyme keliami klausimai yra tapatūs ar panašūs į klausimus, iškeltus Europos Sąjungos Teisingumo Teismo byloje, arba
 - prašyme nurodytą susitarimą ar vienašalius veiksmus nagrinėja Komisija, valstybės narės teismas ar valstybės narės konkurencijos institucija.
9. Komisija nesvarstys hipotetinių klausimų ir nerengs rekomendacinių raštų dėl tų susitarimų ar vienašalių veiksmų, kurių atitinkami subjektai nebeįgyvendina. Vis dėlto įmonės gali pateikti Komisijai prašymą pateikti rekomendacinį raštą dėl klausimų, iškeltų dėl numatomo susitarimo ar numatomų vienašalių veiksmų, t. y. iki to susitarimo ar vienašalių veiksmų įgyvendinimo. Šiuo atveju, kad prašymas būtų svarstomas, planavimo procesas turėtų būti pakankamai pažengęs.

III. NURODYMAI, KAIP PRAŠYTI PATEIKTI GAIRIŲ

10. Prašymą gali pateikti įmonė ar įmonės, sudariusios ar ketinančios sudaryti susitarimą arba pradėjusios ar ketinančios pradėti vienašalius veiksmus, kuriems galėtų būti taikomas SESV 101 ar 102 straipsnis, dėl su tokio susitarimo ar vienašalių veiksmų aiškinimu susijusių klausimų.

11. Prašymą pateikti rekomendacinį raštą reikėtų siųsti šiuo adresu:

European Commission
Directorate-General for Competition For the attention of the Antitrust Registry
1049 Bruxelles/Brussel
Belgique/België

arba e. paštu (comp-greffe-antitrust@ec.europa.eu).

12. Prašyme dėl rekomendacinio rašto pareiškėjas (-ai) turėtų nurodyti:

- visų susijusių įmonių duomenis ir paskirtą vieną bendrą adresą ryšiams su Komisija;
- konkrečius klausimus, dėl kurių prašoma pateikti neoficialių gairių;
- visą ir išsamią informaciją apie visus dalykus, svarbius siekiant pagrįstai įvertinti pateiktus klausimus, įskaitant svarbius dokumentus, kad Komisija galėtų parengti rekomendacinį raštą remdamasi pateikta informacija;
- paties pareiškėjo (-ų), atsižvelgiant į šio pranešimo 7 punkto a papunktį, atliktą preliminarų vertinimą, kodėl prašyme pateikiamas (-i) klausimas (-ai) laikomas (-i) nauju (-ais) ar neišspręstu (-ais), atsižvelgiant į galiojančią Sąjungos teisinę sistemą, įskaitant Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką, viešai prieinamas Sąjungos lygmens bendras sprendimų priėmimo praktikos gaires arba ankstesnius rekomendacinius raštus;
- paties pareiškėjo (-ų), atsižvelgiant į šio pranešimo 7 punkto b papunktyje išvardytus elementus, atliktą preliminarų vertinimą, kodėl SESV 101 arba 102 straipsnio taikymo viešas išaiškinimas rekomendaciniu raštu turėtų pridėtinės vertės teisinio tikrumo aspektu;
- paties pareiškėjo(-ų) visomis savo išgalėmis atliktą preliminarų SESV 101 arba 102 straipsnio taikymo dėl naujo ar neišspręsto klausimo ar klausimų, iškeltų dėl atitinkamo susitarimo ar vienašalių veiksmų, vertinimą;
- bet kokią kitą informaciją, kuri padėtų įvertinti prašymą, atsižvelgiant į šio pranešimo 8–9 punktuose išaiškintus aspektus, visų pirma pareiškimą, kad, pareiškėjo (-ų) žiniomis, prašyme minimas susitarimas ar vienašaliai veiksmai nėra nagrinėjami valstybės narės teisme ar konkurencijos institucijoje;
- jei prašyme yra elementų, laikomų verslo paslaptimi, juos būtina aiškiai nurodyti;
- bet kokią kitą susitarimo ar vienašalių veiksmų vertinimui svarbią informaciją ar dokumentus.

13. Prieš oficialiai pateikdama (-os) prašymą pateikti rekomendacinį raštą, įmonė (-s) gali susisiekti su Europos Komisijos Konkurencijos generaliniu direktoratu, kad galėtų neoficialiai bei konfidencialiai aptarti ketinamą pateikti prašymą.

IV. PRAŠYMO NAGRINĖJIMAS

14. Komisija iš esmės vertins prašymą remdamasi pateikta informacija ir nenagrinės paraiškų, neatitinkančių šio pranešimo 12 punkte nustatytų reikalavimų. Vis dėlto Komisija gali naudotis turima papildoma informacija iš viešųjų šaltinių, ankstesnės teismų praktikos, sprendimų priėmimo praktikos ir rekomendacinių raštų Sąjungos lygmeniu ar bet kurio kito šaltinio, ir gali prašyti pareiškėjo (-ų) arba, išimtiniais atvejais, kitų pasirinktų subjektų pateikti papildomos informacijos, kartu išsaugodama pareiškėjo (-ų) pateiktos informacijos konfidencialumą. Kai tokia informacija apima asmens duomenis, Komisija šiuos duomenis tvarko pagal Reglamentą (ES) 2018/1725 ⁽¹¹⁾.
15. Komisija gali pasidalyti gauta informacija su valstybių narių konkurencijos institucijomis ir gauti informacijos iš jų. Prieš išduodama rekomendacinį raštą ji gali apsvarstyti gauto prašymo esmę su valstybių narių konkurencijos institucijomis.
16. Atsižvelgiant į šio pranešimo 13–15 punktus, pareiškėjo (-ų) ar kitų pasirinktų trečiųjų šalių pateiktai informacijai taikomos Reglamento Nr. 1/2003 28 straipsnio 2 dalyje nustatytos profesinės paslapties taisyklės.
17. Komisija dės visas pastangas, kad, priklausomai nuo kiekvieno atvejo aplinkybių, per pagrįstą laikotarpį informuotų pareiškėją apie veiksmų, kurių ji ketina imtis dėl prašymo pateikti gairių, eigą. Jei rekomendacinis raštas neteikiamas, Komisija apie tai atitinkamai raštu informuoja pareiškėją (-us).
18. Pareiškėjas (-ai) gali bet kuriuo metu atsiimti savo prašymą. Tokiais atvejais rekomendacinis raštas nebus teikiamas. Bet kokių atveju informacija, pateikta prašant pateikti neoficialių gairių, lieka prieinama Komisijai ir gali būti naudojama tolesnėms procedūroms pagal Reglamentą Nr. 1/2003 inicijuoti.
19. Prašymas pateikti rekomendacinį raštą nedaro poveikio Komisijos įgaliojimui dėl prašyme išdėstytų faktinių aplinkybių pradėti procedūrą pagal Reglamentą Nr. 1/2003.

V. REKOMENDACINIAI RAŠTAI

20. Komisijos pateikiamame rekomendaciniame rašte išdėstoma:
 - faktinių aplinkybių, kuriomis jis pagrįstas, trumpas apibūdinimas;
 - esminiai teisiniai argumentai dėl to, kaip Komisija supranta SESV 101 arba 102 straipsnio taikymą naujam ar neišspręstam klausimui ar klausimams, iškeltiems dėl atitinkamo susitarimo ar vienašalių veiksmų.
21. Rekomendaciniame rašte gali būti apsiribota tik dalimi prašyme (-uose) iškeltų klausimų. Į jį taip pat gali būti įtraukta papildomų aspektų kartu su tais, kurie išdėstyti prašyme. Jei taikoma, Komisija rekomendaciniame rašte gali nustatyti jo taikymo terminą arba nurodyti, kad tas rekomendacinis raštas pagrįstas tam tikrų faktinių aplinkybių (ne)buvimu.
22. Rekomendaciniai raštai bus skelbiami Komisijos svetainėje, atsižvelgiant į teisėtą pareiškėjo (-ų) interesą apsaugoti savo verslo paslaptis. Dėl viešos rekomendacinio rašto versijos Komisija su pareiškėju (-ais) susitars prieš paskelbdama tą raštą.

⁽¹¹⁾ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

VI. REKOMENDACINIŲ RAŠTŲ POVEIKIS

23. Rekomendacinių raštų pagrindinė paskirtis – padėti įmonėms savarankiškai atlikti informacija pagrįstą savo susitarimų ar vienašalių veiksmų įvertinimą. Šiuo atžvilgiu pareiškėjas (-ai) lieka atsakingas (-i) už savo atliekamą įsivertinimą dėl SESV 101 ar 102 straipsnio taikymo. Rekomendaciniuose raštuose išdėstomos Komisijos pastabos dėl jai nurodytų faktų, šiais raštais nei pareiškėjui (-ams), nei jokiai trečiajai šaliai nenustatoma jokių teisių ar pareigų.
24. Rekomendacinis raštas negali iš anksto nulemti, kaip tą patį klausimą vertins Europos Sąjungos Teisingumo Teismas.
25. Jei rekomendacinio rašto faktinis pagrindas yra susitarimas ar vienašaliai veiksmai, Komisijai neužkertamas kelias vėliau nagrinėti tą patį susitarimą ar vienašalius veiksmus pagal Reglamentu Nr. 1/2003 nustatytą procedūrą. Tokiu atveju Komisija atsižvelgs į ankstesnį rekomendacinį raštą ir ypač į pasikeitusias pagrindines faktines aplinkybes, bet kokius naujus Komisijos nustatytus ar skunde nurodytus aspektus, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos raidą ar platesnius Komisijos politikos ir atitinkamų rinkų pokyčius. Apskritai Komisija, remdamasi šio pranešimo 26 punktu, neskirs pareiškėjui (-ams) jokių baudų už jokių veiksmus, kurių tas pareiškėjas (-ai) ėmėsi sąžiningai pasikliaudamas (-i) Komisijos rekomendaciniu raštu ⁽¹²⁾. Be to, kai to reikalauja viešieji interesai, Komisija rekomendacinį raštą gali atitinkamai pakeisti arba atšaukti ⁽¹³⁾.
26. Rekomendaciniame rašte pateikti paaiškinimai dėl SESV 101 arba 102 straipsnio taikymo aiškiai priklauso nuo pareiškėjo (-ų) pateiktos informacijos tikslumo ir teisingumo, o dėl bet kokio esminio nukrypimo nuo pareiškėjo (-ų) pateiktos informacijos rekomendacinis raštas nebegalios.
27. Rekomendaciniai raštai nėra Komisijos sprendimai ir neturi privalomos galios valstybių narių konkurencijos institucijoms ar valstybių narių teismams, kompetentingiems taikyti SESV 101 ir 102 straipsnius. Vis dėlto valstybių narių konkurencijos institucijos ir valstybių narių teismai gali atsižvelgti į Komisijos rekomendacinius raštus, jei mano, kad tai yra tinkama nagrinėjamo atvejo aplinkybėmis.

⁽¹²⁾ Pareiškėjas negali tvirtinti, kad sąžiningai kliojęsi rekomendaciniu raštu, jeigu iš esmės pasikeitė faktai, kuriais pagrįstas tas raštas.

⁽¹³⁾ Kad nekiltų abejonių, Komisija neprivalo pakeisti ar atšaukti rekomendacinio rašto prieš pradėdama tikrinti susitarimą arba vienašalius veiksmus Reglamentu Nr. 1/2003 nustatyta tvarka ir prieš skirdama pareiškėjui (-ams) baudas.